

KOŠTICKÝ ZPRAVODAJ
pro obce Koštice, Vojnice, Vojničky, Želevice – srpen 2015

Vážení občané!

Dnešní číslo Zpravodaje má zajímavý obsah. Vedle nabídky akcí přináší zamyšlení nad křestními jmény i příjmeními objevujícími se v našich obcích a také zkoumá problematiku odpadů.

Společenská kronika

V měsíci srpnu významné životní jubileum oslavují:

pan Josef Mareš – 76 let

pan Karel Kubáč – 76 let

pan Václav Kalita – 75 let

Blahopřejeme!

V uplynulých dnech zemřela paní Marie Povová ve věku nedožitých 70 let.

Čest její památce!

Nepřehlédněte.

- **Otevírací doba sběrného dvora je** každou sobotu od 8.30 do 11.30 hodin.
- **Zájemci o kominika** se nahlásí do konce srpna na obecním úřadě.
- V úterý 15. září 2015 se mohou zájemci účastnit **zájezdu na Zahradu Čech v Litoměřicích** – hlase se do 7. 9. 2015 na obecním úřadě.
- Po loňské mimořádně povedené akci s německými partnery jsme zváni **na výlet do německého Leubsdorfu**. Akce se koná v sobotu 19. 9. 2015, předpokládaný odjezd v 8.30, odjezd z akce v 16 hod. při zpáteční cestě se stavíme nakoupit v německém Kauflandu. Akce je určena i pro rodiče s dětmi (děti mají v programu nějaké soutěže). Zájemci se hlásí na obci do 14. 9. 2015 – zveme všechny zájemce!
- V sobotu 12. 9. 2015 od 10 hodin pořádá na fotbalovém hřišti v Košticích Okresní svaz hasičů Louny **soutěž v hasičském sportu**. Přijďte podpořit naše hasiče!
- V sobotu 8. srpna 2015 se naše soutěžní družstvo zúčastnilo dalšího ročníku **Olympiády Mikroregionu Perucko** – tentokrát v Chožově. **Děkujeme účastníkům** (Davidu Jarošovi, Milanu Khýnovi, Milanu Kristkovi a jejich přítelkyním) za reprezentaci obce. Celkové výsledky nebyly vyhlášeny, ale naše družstvo obsadilo pravděpodobně druhé místo.
- V neděli 16. 8. 2015 se uskutečnil další ročník Kuličkyády. Mezi dětmi vyhrál Lukáš Dvořák, první místo v kategorii dospělých obsadila Zdeňka Formánková.

Přehled nejbližších akcí:

Pátek 28. 8. 2015	Stezka odvahy	Košnice – ostrov	21.00 u
Sobota 29. 8. 2015	Rybářské závody	Vojnice	info na plakátech

Sobota 12. 9. 2015	Soutěž hasičů	Košnice – fotbal. hřiště	10 hod
Úterý 15. 9. 2015	zájezd na Zahradu Čech		
Sobota 19. 9. 2015	zájezd do Leubsdorfu		
Neděle 27. 9. 2015	Svatováclavské posvícení	Želevice	

Kontakty: ou-kostice@obeckostice.cz, tel.: 415 693 540, www.mesta.obce.cz/kostice

Tajemství domů - Dotazy k jménům a příjmením

Dotazy k některým domům se množí, a tak dnes malé vysvětlení a doplnění.

Začneme trochou historie:

Příjmení vznikala a zanikala. V 17. a začátkem 18. století neexistovala vůbec, většinou se tzv. *příjmi* dědila po otci nebo nevlastním otci, lidé se nazývali podle svých vlastností, po svém povolání, podle vzhledu, velice často pak po chalupě. A tak se např. někdo oženil s vdovou a získal jméno po její chalupě. Nebo se přistěhoval nový člověk a začali ho nazývat podle jeho domu. Pozůstatky toho jsou i v době zcela nedávné, kdy se občané téhož příjmení v jedné vsi nazývali mezi lidmi historickým jménem jejich domu nebo podle povolání dávných majitelů (Karfíkovi - Kocánkovi, Karfíkovi - Bažantovi, Karfíkovi - Humpourovi, Karfíkovi - Štrajblovi, Hellerovi - Kostelníkovi.....).

U psaní příjmi nebo příjmení je třeba brát v úvahu národnost zapisujících úředníků či farářů, kteří si jména přizpůsobovali obrazu svému (psali česky či latinsky, poté německy, jméno zapsali, jak se jim líbilo), a dále leckdy nečitelnost starého písma - kurentu, které svádí k různému čtení písmen, protože zápisy jsou si velmi podobné (l - f - d...). Navíc lidé občas své jméno drmolili nebo farář špatně slyšel. Údaje navíc faráři zpětně neověřovali ve staré matrice. A další velmi důležitá věc: V dávnější době byla většina lidí negramotných a vůbec nevěděli, jak se jejich jméno správně píše. Proč o tom píší: Při čtení matrik jsem zjistila, že sami faráři zapisovali v jedné rodině různé generace úplně odlišně: např. v Želevicích č. p. 17 jsou zapsáni Karfig, Carphig, Karffik, Karlík, Kadlík, Karfyk, Karfík, Krafík, Krafig, ba dokonce jedna generace byla nazvána farářem Karfylat a další Karafiát, pak se zase farář vrátil ke Karfíkům, různé psaní je poté u nich zaznamenáno i v Košticích. Připomeňme, že v době ustalování příjmení na konci 18. století byla úřední řeč němčina a někteří úředníci rodilí Němci, což vedlo ke komolení jmen a jejich poněmčování. Jména měnila podobu a často byla pozměňována.

V historii, a tím myslím skutečnou historii, tedy nejméně před sto padesáti lety, farář zapsal členy jedné rodiny, ba i bratry, zcela jinak. A tak máme vedle sebe Neumanny, Neumany i Najmany, Cíle i Zille, existoval Zink, Zinke i Cinke, Valtr, Waltr, Walter. Vyskytují se Tietze či Týce, Höler i Heler či Heller, bydlel tu Miksch, Mikš, Mikeš.

V evidenci fary byli členové jedné rodiny jako Kalda, Kolda, Galden, Galde. V krčmě byl Malý či Moler, Hittig a Hytych. Jinde Plattig, Platych či Pleticha. V hejtmanské chalupě žil Černý, Čornaj, Czernay. Z Rychnova se přistěhoval Hortig, přezvaný na Hortycha, Vurm či Vorm nebo Wurm, Pollig i Pohlig. Ještě lepší je Zýwal spolu se Zívalem. Byli ovčáci Jošt i Jašt, v č. p. 2 Weigel, Vajgl, Veigel, jinde Kliment, Klement i Klimt. A tak bych mohla pokračovat dál. Také bývá odlišný způsob psaní v matrice a v rejstříku matriky.

Ke konečné a definitivní stabilizaci příjmení došlo až 1. listopadu 1780 vydáním patentu císaře Josefa II., jímž se ustanovují příjmení a stanovuje povinnost je mít. Teprve tím se dostalo příjmení všem vrstvám obyvatelstva, tedy i bezzemkům. K definitivní stabilizaci příjmení došlo však až v polovině 19. století, kdy se přestalo úředně zapisovat kurentem a přešlo se na latinku.

Snažím se ctít jednotnou linii příjmení s poznámkou o způsobu psaní, někdy však jméno píšu podle zápisu v matrice bez poznámky, protože se vyskytuje v daném domě pouze jednou, případně je linie rodu jasná a spěje k nám obvyklému tvaru.

Nyní k příjmení Grunt. V Košticích prý byli vždycky Grundové s „d“. V Košticích jsou Grundové s „d“ od 20. století, a to ne hned od začátku. Je třeba podotknout, že se tu historicky vyskytovaly nejméně tři rodiny Gruntů či Grundů, navzájem nepříbuzné. Ve Vojnicích byli Grundové, v

Košticích dvoje Gruntové. Novodobí Grundové zde žijí dosud, ty ovšem z hlediska historického nemohu zkoumat, matriky jsou po dobu 100 let chráněny zákonem o ochraně osobních dat. Musím tu ovšem dodat, že i v jedné rodině mohli být zapsáni Grunt i Grund, což se ve Vojnicích i Košticích v minulosti stávalo. Při prvním československém sčítání lidu v r. 1921 jsou všichni Gruntové i Grundové v Košticích zapsáni s „d“. Za první republiky myslím došlo k transformaci skoro u všech na Grundy s „d“. Ale někteří lidé je oslovovali i psali po zvyku Grunt. Mimochodem, Grundů a Grundových je v ČR 899, z toho poměrově k počtu obyvatel je jich nejvíce v okrese Louny. Gruntů a Gruntových je 719, poměrově k počtu obyvatel je okres Louny třetí.

(Zde bych poznamenala, že i já jsem dokonce v r. 1970 měla spolužáka, který se jmenoval v občance jinak než jeho otec, Šut a Šutt.)

Ovšem nikdo nemusí házet flintu do žita při hledání dávných příbuzných, možná kdysi byli příbuzní všichni Gruntové i Grundové! A hledání v novodobých živých matrikách si může zkusit každý potomek v přímé linii. Dojde jistě k zajímavým závěrům a udělá si hezký obrázek o minulosti svých předků během uplynulých 100 let.

Znovu tady poznamenávám, že v konkrétní historii domů se nezabývám obdobím 20. století kvůli výše jmenovanému omezení, údaje píše záměrně obecně, fakta zmiňuji jen tehdy, pokud mi je svěří sami majitelé či obyvatelé nemovitostí.

A teď téma odlehčím a zmíním se o oblíbených křestních jménech v historii Koštic a okolí. Možná vás překvapí, že jde o jména dnes moderní a hojně používaná, která jsou však v Čechách velmi dávná a velmi tradiční.

Děti narozené v letech 1670 – 1700 v Košticích, Vojnicích, Vojničkách a Želevicích:

Nejčastějším jménem narozených chlapců byl Jan, u děvčat Kateřina. (U rodičů těchto dětí to bylo naprosto stejné.) Na druhém místě byla jména Václav a Marie, na třetím Jiří a Anna. Dále následují Kryštof s Dorotou (někdy psána Dorothea), Matěj (Mates, Matyáš) s Alžbětou, Tomáš, Ludmila a Magdalena (Máří Magdalena). Dále Ondřej (Andreas) s Evou, Jakub se Zuzanou, František, Markéta a Barbora. Desítku nejoblíbenějších uzavírá Martin s Rosinou.

Dále následují jména Josef, Sabina, Helena, Adam, Šimon, Vojtěch, Petr, Pavel, Terezie, Isabela, Maximina, Maxmiliána, Apolonia, Prokop, Vavřinec, Bartoloměj, Karel, Judita, Veronika, Augustin, Filip, Marek a další méně častá jména.

U dětí narozených v období 1701 – 1706 (období se zdá krátké, ale narodilo se v něm stejně dětí jako v předchozích třiceti letech) se situace poněkud mění. Do popředí se pomalu dere nový světec Josef, který je druhý za tradičním Janem (Jana Husa se snažila katolická církev vystřídat Janem Nepomuckým). U děvčat vystřídala ve vedení Marie oblíbenou Kateřinu, která byla druhá. Dále vedla jména Jiří, Matěj, Alžběta, Ondřej, Anna Marie, Kryštof, Adam, Tomáš, Daniel, Anna, Dorota, Jakub, Bernard, Ludmila, Františka, Pavel, Štěpán, Zuzana, Rozálie, David, Ignác. Do popředí se zvolna dostávají jména cizích světců oproti dřívějším, typicky českým, popř. biblickým svatým. Např. Václav už se mezi nejoblíbenějšími vůbec nevyskytuje. Rozálie nahradila Rosinu, později se zvyk vrátil opět ke jménu Rosina, obojí je ve 20. století změněno na českou Růženu.

Někdy poněkud zvláštní jména souvisejí s kmotry vysokého postavení, např. majiteli panství a jejich manželkami, kteří předali své jméno kmotřenci ze vsi, kde působilo poněkud exoticky.

Pokud hledáme možný původ svého příjmení, můžeme použít webové stránky <http://www.kdejsme.cz/>, kde zjistíme četnost našeho příjmení na území republiky. Zjistíme, že některá příjmení se vyskytují pouze na malém území. To nám může dát návod, odkud náš rod pocházel.

Irena Hellerová, srpen 2015

Odpadem je hmotná věc, které se chce člověk zbavit a měl by tak udělat v souladu se zákonem! Odpad je něco, co se nám zdá být už nepotřebné. Pro někoho jiného to ale může být hodnotná surovina pro další využití. Právě opakovaným využitím můžeme ušetřit přírodní zdroje, energii, snížit znečištění, ale také zlepšit životní prostředí, a tak vylepšit i naše zdraví. Je dokázáno, že nárůst rakoviny je dán právě špatnou likvidací odpadu (pálení v domácnostech, unik látek do přírody a následně do potravin). Každý, kdo doma pálí odpad nebo ho vyhazuje do přírody - mimo sběrný dvůr, se podílí na vzniku rakoviny, astma, duševních poruch a dalších nemocí u sebe a svých blízkých.

Komunální odpad (KO) vzniká u každého z nás – doma, na zahradě, ve škole, v práci... Podle Zprávy o stavu životního prostředí za rok 2008 jsme vyprodukovali téměř 3 milióny tun komunálního odpadu. Je to množství, které kdybychom ho vysypali na zem, by pokrylo 1 300 fotbalových hřišť do výšky 1m! Na každého obyvatele to představuje cca 331 kg komunálního odpadu. V porovnání s předchozím rokem to je nárůst o 22 kilogramů na obyvatele.

Z tohoto množství na skládkách skončilo 76,5 % odpadu a spálilo v spalovnách 8,8 %. U přibližně 85 % odpadu jsme nenávratně ztratili možnost využít ho jako surovinu. Jen 7,4 % odpadu se recyklovalo a 4,5 % se kompostovalo.

DOBA ROZKLADU ODPADU

Obecně je rozkladem označován proces dezintegrace hmoty vrcholící její přeměnou na jednoduché sloučeniny – vodu, oxid uhličitý, soli. Na dobu rozkladu mají vliv vlastnosti rozkládané látky a fyzikální, chemické a biologické faktory prostředí.

Lze říci, že nejrychleji se v přírodě rozkládají odpady označované jako biologicky rozložitelné (například těla rostlin a živočichů, papír, textil) a nejhůře výrobky z plastu a skla, které se dle některých zdrojů **nerozloží dokonce nikdy**. Mezi jednotlivými druhy plastových materiálů jsou také značné rozdíly v době rozkladu závisující především na stavbě a struktuře polymerních vláken.

Prosíme Vás, tříděte odpad vhodným způsobem, neničte prostředí našim dětem! Sběrný dvůr je k dispozici všem! Nevozte odpad do sadů, na Vinec, do větrolamů...

Příroda nám naši lhostejnost vrátí – vlastně už vrací (povodně, sucha, horka, nemoci...)!